

روابط تجاری ایران و ترکیه

دیوار به دیوار، با انرژی

مصاحبه اختصاصی «اقتصاد ایران» با آقای مهمت سرکان بورالی، رایزن بازرگانی سفارت ترکیه در ایران

اقتصاد ایران: جناب بورالی! در حال حاضر، وضعیت کنونی روابط تجاری ایران و ترکیه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

بین ایران و ترکیه همواره از نظر سیاسی و اقتصادی روابط بسیار خوبی برقرار بوده است. آمار بازرگانی خارجی دو کشور، خصوصاً در سال‌های اخیر از همین موضوع حکایت دارد و در واقع نشان‌دهنده گسترش روابط تجاری ایران و ترکیه است. حجم مبادلات تجاری دو کشور در سال ۲۰۰۳ بالغ بر ۲ میلیارد دلار بود که این رقم در سال گذشته به ۱۰ میلیارد دلار رسید. چندی پیش طبق مذاکرات دوطرفه، دستیابی به حجم مبادلات ۲۰ میلیارد دلاری به عنوان یک هدف تعیین شده بود که در دیدار اخیر نخست وزیر ترکیه با معاون اول ریاست جمهوری ایران، این هدف به ۳۰ میلیارد دلار گسترش یافت.

کشورهای ایران و ترکیه از کلیه جهات، جزو تأثیرگذارترین کشورهای خاورمیانه هستند و ما ترجیح می‌دهیم در ابعاد مختلف بازرگانی خارجی و همچنین انرژی، روابط خود را با ایران گسترش دهیم و به سطح عالی برسانیم. از سال ۲۰۰۰ ترکیه در راستای گسترش روابط خود با کشورهای منطقه در زمینه بازرگانی خارجی، سیاست جدیدی را اتخاذ کرد که با توجه به میزان افزایش سطح مبادلات تجاری می‌توان به اثرات این سیاست پی برد. در این میان، ایران برای ما اهمیت ویژه‌ای داشته و در واقع تمام سعی ما بر گسترش روابط متقابل تجاری دو کشور بوده است. سفرها و دیدارهای هیأت‌های رسمی دو کشور و برگزاری جلسات متعدد در ترکیه یا ایران، بیانگر میزان اهمیتی است که دو کشور برای یکدیگر قابل هستند. در این زمینه، هدف‌گذاری‌های مهمی هم برای بخش دولتی و هم برای بخش خصوصی صورت گرفته که امیدواریم این برنامه‌ریزی‌ها سرعت گسترش روابط را افزایش دهند. اتاق‌های صنایع آنکارا، تجارت آنکارا، صنایع استانبول و تجارت استانبول از جمله بزرگترین اتاق‌های بازرگانی در ترکیه هستند که همواره در قالب هیأت‌های تجاری با ایران در تعامل بوده‌اند.

موارد زیادی از بخش خصوصی ترکیه به ما مراجعه می‌کنند و ما کشور ایران را جهت سرمایه‌گذاری به آنها پیشنهاد می‌کنیم. در سال‌های اخیر با گسترش روزافزون روابط دو کشور، شاهد افزایش علاقه بازرگانان و شرکت‌های تجاری ترکیه جهت سرمایه‌گذاری و تجارت در ایران بوده‌ایم و ما بر این باور هستیم که این علاقه باعث افزایش ارقام بازرگانی خارجی دو کشور خواهد شد. ما همچنین اطلاعات

کاملی را برای شرکت‌های ایرانی علاقمند به سرمایه‌گذاری در ترکیه از جمله روش ثبت شرکت در ترکیه، انواع فعالیت‌های تجاری و قوانین مربوط به آن، ارائه می‌کنیم.

اقتصاد ایران: گسترش حجم مبادلات تا ۳۰ میلیارد دلار، در چه زمینه‌هایی خواهد بود؟

در وهله اول لازم است این موضوع را بیان کنم که حوزه فعالیت ما در زمینه بازرگانی خارجی است که بخش انرژی را شامل نمی‌شود. ولی برای دستیابی به این هدف، اولین و در واقع راحت‌ترین قدم گسترش بخش انرژی در زمینه مبادلات دو کشور خواهد بود. در همین راستا ما فکر می‌کنیم دو کشور ابتدا در بخش انرژی همکاری‌های خود را افزایش دهند که این اقدام از دو طریق سرمایه‌گذاری ترکیه در بخش انرژی ایران و گسترش زمینه‌های انتقال محصولات انرژی ایران به دیگر کشورهای خریدار صورت خواهد گرفت. در گام بعدی، گسترش بازرگانی خارجی (واردات و صادرات کالا) مدنظر دو کشور قرار خواهد گرفت که برای دستیابی هرچه سریع‌تر به این مهم، برنامه‌ریزی‌های ویژه‌ای صورت گرفته است.

در راستای سرمایه‌گذاری‌های مذکور می‌توان به طرح‌های بخش عمران و خدمات مشاوره مهندسی ترکیه - که در جهان رتبه دوم را دارد - اشاره کرد. در این زمینه هیأت‌های تخصصی مختلفی ضمن سفر به ایران تحقیقات گسترده‌ای را صورت دادند که ما امیدواریم این فعالیت‌ها فقط محدود به داخل ایران نباشند و دو کشور با استفاده از تجارب بخش عمران ترکیه، همکاری‌های مفیدی

در دیگر کشورها داشته باشند.

بخش دیگری که برای دستیابی به هدف مذکور مؤثر است، بخش گردشگری است. در این زمینه کشور ما از لحاظ تعداد گردشگرانی که سالانه وارد آن می‌شوند، جزو کشورهای برتر جهان محسوب می‌شود. ترکیه سال‌ها در این زمینه فعالیت‌های گسترده‌ای را صورت داده و از نظر مدیریتی و ساختاری، تجربیات زیادی کسب کرده‌ایم که امیدواریم بتوانیم این تجربیات را در اختیار ایران هم قرار دهیم. ما بر این باور هستیم که ایران از نظر گردشگری تاریخی، جزو برترین‌های دنیا است و می‌توانیم با همکاری یکدیگر از این فرصت به خوبی در سطح جهان استفاده کنیم

اقتصاد ایران: چه تعداد شرکت ترک در ایران مشغول به فعالیت هستند؟ شرکت‌های ایرانی که در ترکیه به بازرگانی مشغول هستند، چگونه؟

در مورد حجم فعالیت شرکت‌های ترک در ایران می‌توان گفت که حدود ۱۵۰ شرکت ترک در ایران مستقر است. البته این تعداد مربوط به شرکت‌هایی هستند که داخل مرزهای ایران قرار دارند و در واقع، بخش عمده شرکت‌های ترک که با ایران در ارتباط هستند، در این کشور نمایندگی دارند و خود شرکت در خارج از ایران است.

به طور کلی شرکت‌های ترک در سه قالب در ایران فعالیت می‌کنند. قالب اول سرمایه‌گذاری‌های بسیار بزرگ خارجی را شامل می‌شود که در چارچوب قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی و اکثراً در زمینه‌های نساجی، شیمی و پتروشیمی فعالیت می‌کنند. در قالب دوم، شرکت‌های تجاری هستند که منحصراً در ایران به صورت یک شرکت ایرانی ثبت می‌شوند یا با یک شریک ایرانی و در چارچوب آن شرکت فعالیت می‌کنند. این گروه از شرکت‌ها تقریباً در تمام زمینه‌ها فعالیت دارند که از آن جمله می‌توان به بخش‌های خودرو، خدمات، کشاورزی، برق و ماشین‌آلات اشاره کرد. بقیه شرکت‌های ترک که در قالب سوم این تقسیم‌بندی قرار می‌گیرند، به صورت اخذ نمایندگی در ایران عمل می‌کنند.

اقتصاد ایران: به نظر شما پیش‌زمینه‌های حذف صفر از پول ملی که کشور شما پیش از این به آن اقدام کرده، چه مواردی هستند؟

طرح حذف صفر از پول ملی در ترکیه بر اساس یک سری برنامه‌ریزی‌های مشخص و در زمانی مناسب - یعنی یک مقطع اقتصادی - صورت گرفت. این طرح باعث شد مدیریت و ساختار اقتصاد ترکیه مورد ارزیابی قرار گیرد و یک مدیریت و ساختار جدید و اصلاح‌شده در جهت دستیابی هرچه بهتر و سریع‌تر به اهداف طرح تدوین شود. از سوی دیگر با فرهنگ‌سازی برای قشر مصرف‌کننده و در واقع مردم کشور، نهایتاً یک ساختار سیستماتیک هم در

تعامل با بانک‌ها و سایر نهادهای صادراتی

تعداد بانک‌هایی که با کمک ضمانت‌نامه‌های صندوق به تأمین مالی صادرات می‌پردازند، از یک بانک - تا پیش از سال ۸۴ - به ۱۳ بانک در سال جاری افزایش یافته است. ایجاد روابط کارگزاری با ۳۲ صندوق غیردولتی توسعه صادرات، تشکل صادراتی، اتاق بازرگانی استان‌ها به منظور واگذاری بخشی از فعالیت‌های بازاریابی و اطلاع‌رسانی خدمات صندوق با اولویت بخش خصوصی، جلسات متعدد با اتحادیه‌ها، تشکل‌ها، انجمن‌های صادراتی، کارگروه استانی صادرات و خوشه‌های صادراتی در راستای آشنایی صادرکنندگان با خدمات صندوق و رفع تنگنایهای موجود سرراه صادرات از دیگر خدماتی بوده که صندوق ارائه کرده است.

سایر فعالیت‌ها و خدمات مشاوره‌ای صندوق

با توجه به ماهیت صندوق به عنوان یک مؤسسه بین‌المللی بیمه اعتبار، واگذاری و اتکابی نمودن بخشی از فعالیت‌ها و پوشش‌های ارائه شده به منظور توزیع و مدیریت ریسک تعهدات نزد مؤسسه بیمه اعتبار (ICIEC) صورت گرفته است که این امر، خود بیانگر پذیرش صندوق به عنوان یک مؤسسه حرفه‌ای نزد سازمان‌های بین‌المللی می‌باشد.

متوسط نرخ حق بیمه و کارمزد پوشش‌های صندوق از ۴/۹۵ در سال ۸۴ به ۰/۷ در ۹ ماهه سال ۸۸ رسیده است که نشان‌دهنده کاهش شدید نرخ خدمات با هدف تشویق صادرکنندگان به استفاده از خدمات صندوق است.

انجام اعتبارسنجی خریداران خارجی بنا به تقاضای صادرکنندگان از دیگر فعالیت‌های صندوق بوده، به نحوی که در سال جاری بیش از ۳۳۰ مورد اعتبارسنجی خریدار خارجی طرف قرارداد صادرکنندگان کشور صورت گرفته است. این اقدام با همکاری ۳۰ مؤسسه اعتبارسنجی طرف قرارداد و شبکه کردیت الیانس پس از تطبیق با مدل‌های اعتبارسنجی صندوق نسبت به تعیین سقف اعتباری هر مشتری به عمل آمده است. از دیگر اقدامات سال جاری صندوق می‌توان به پرداخت جایزه عدم خسارت به مشتریان طی سال جاری به میزان بیش از ۵۰۰ هزار یورو اشاره نمود.

در سال جاری، حجم پوشش‌های بیمه‌ای و ضمانتی صندوق به نحوی است که مدیر عامل صندوق به عضویت شورای اجرایی اتحادیه که بیش از ۳۰ مؤسسه بیمه اعتباری کشورهای اسلامی و عربی در آن عضو می‌باشند درآمد دارد. همچنین با توجه به پرتفوی مناسب صندوق، صندوق حایز شرایط عضویت در اتحادیه برن که در آن ECAهای کشورهای توسعه‌یافته عضو هستند شده است و در حال حاضر، تقاضای عضویت به اتحادیه ارائه و در حال بررسی آن اتحادیه می‌باشد. ■

برای مردم و اقتصاد کشور مفید خواهد بود و همچنین باعث تغییر مثبت در نگرش کشورهای دیگر نسبت به کشور مجری طرح خواهد شد. البته به شرطی که پیش‌نیازهای اقتصادی این طرح به درستی رعایت شوند. ■

بخش دولتی و هم در بخش خصوصی پیاده‌سازی شد. در مورد اجرای چنین طرحی، وقتی شرایط از کلیه جهات آماده باشد، مشاهده می‌شود که مردم خودشان با برداشتن صفر پول اقدام به معامله می‌کنند. در مجموع اجرای موفق این طرح

ضامن صادرات

صندوقی با کلید طلایی

صندوق ضمانت صادرات ایران رویکرد جدیدی دارد.

چشم‌انداز پوشش‌های صندوق تا پایان سال

با توجه به چشم‌انداز ترسیم شده برای صندوق مبنی بر رسیدن به جایگاه برترین و حرفه‌ای‌ترین مؤسسه اعتبار صادراتی در سطح منطقه آسیای جنوب‌غربی، احکام قانون برنامه چهارم توسعه و برنامه‌های عملیاتی تنظیم شده، دستیابی به پوشش ۵ درصدی صادرات غیرنفتی کشور در سال پایانی برنامه چهارم توسعه و پوشش ۱۰ درصد صادرات غیرنفتی تا پایان برنامه پنجم توسعه کشور مدنظر قرار گرفته است.

رشد فزاینده و چشمگیر فعالیت‌های صندوق ضمن دستیابی به پوشش تعیین شده، رکورد بی‌سابقه‌ای نسبت به دیگر مؤسسات اعتبار صادراتی دنیا یعنی پوشش ۱۲ درصدی صادرات غیرنفتی را تجربه نموده و بر اساس پیش‌بینی‌های موجود تا پایان سال به مرز پوشش بیش از ۲/۵ میلیارد دلار معادل ۱۵ درصد صادرات غیرنفتی خواهد رسید. لازم به ذکر است که استاندارد پوشش مؤسسات اعتبار صادراتی کشورهای توسعه‌یافته، معادل ۱۰ درصد صادرات آنها می‌باشد.

در یک کلام، صندوق ضمانت صادرات ایران ضمن کسب مقام اول در منطقه در پوشش صادرات غیرنفتی کشور در زمره ۵ مؤسسه برتر اعتبار صادراتی دنیا قرار دارد.

مجموع پوشش‌های صندوق صادرات ایران در ده ماهه سال ۸۸ معادل ۲ هزار و ۳۴۱ میلیون دلار بوده است که نسبت به مدت مشابه سال قبل، در حدود ۳۶۰ درصد رشد نشان می‌دهد. صندوق طی این مدت، نزدیک به ۱۲ درصد از صادرات غیرنفتی را تحت پوشش قرار داده است و این در حالی است که ساچه ایتالیا و هرمس آلمان به عنوان برترین مؤسسات همتای صندوق در سال ۲۰۰۸ به ترتیب با ۴۰ و ۳۰ میلیارد دلار پوشش، معادل ۷/۴ درصد صادرات کشور ایتالیا و ۲ درصد از صادرات کشور آلمان را تحت حمایت خود قرار داده‌اند.

بر اساس عملکرد صندوق ضمانت صادرات که توسط مدیر عامل این صندوق، آقای سید کمال سیدعلی، در دی ماه ۸۸ گزارش شده بیش از ۸۱ درصد مجموع پوشش‌های ارائه شده توسط صندوق از بدو تأسیس تاکنون، در طی چهار سال اخیر صادر شده است. شایان ذکر است، مجموع پوشش‌های صادره توسط صندوق ضمانت صادرات طی ۱۲ سال اولیه فعالیت (از سال ۷۳ تا پایان ۸۴) حدود ۶۰۰ میلیون دلار بوده است. گفتنی است طی سه سال و ده ماه اخیر (از ابتدای ۸۵ تا ۲۶ دی ماه ۸۸) مجموعاً ۳ هزار و ۸۶۶ میلیون دلار، پوشش‌های صادراتی ارائه شده است.

خسارات پرداختی از زمان تأسیس

روند کاهنده خسارت‌های وارده به صندوق در مقایسه با پوشش‌های ارائه شده، ضمن آن که بیانگر اعتبارسنجی دقیق‌تر و دستیابی به شناخت کافی از مشتریان، اصلاح فرآیندها و انجام فعالیت‌های نظارتی دقیق می‌باشد، گویای تغییر رویکرد قابل توجه صندوق برای ارائه خدمات به صادرکنندگان در مقایسه با ۱۲ سال قبل از دوره مورد بررسی است.

سهم دوره جدید (طی ۴ سال اخیر) صرفاً ۳۱ درصد خسارت‌های پرداختی صندوق از بدو تأسیس تاکنون می‌باشد. گفتنی است خسارت پرداختی از بدو تأسیس تا انتهای سال ۸۴ مبلغ ۵۷۷ میلیارد ریال و مبلغ ۲۵۲ میلیارد ریال طی ۴ سال اخیر می‌باشد.